

Společný nástroj k výkladu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) mezi Kanadou a Evropskou unií a jejími členskými státy

1. Preambule

- a) Evropská unie a její členské státy a Kanada vyhotovují při podpisu Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA) tento společný nástroj k jejímu výkladu.
- b) V dohodě CETA se zhmotňuje význam, který Kanada a Evropská unie a její členské státy společně přikládají volnému a spravedlivému obchodu v rámci dynamické a progresivní společnosti. Je to moderní a pokroková obchodní dohoda, která přispěje k oživení obchodu a hospodářské činnosti a zároveň bude prosazovat a chránit naše společné hodnoty a názory na úlohu vlády ve společnosti.
- c) Dohoda CETA vytváří pro obyvatele Evropy a Kanady nové obchodní a investiční příležitosti; její výsledek je odrazem síly a hloubky vztahu mezi EU a Kanadou, jakož i základních hodnot, které vyznáváme. Zejména je třeba připomenout, že:
- integrace do světové ekonomiky je zdrojem prosperity pro naše občany;
 - jsme odhodláni prosazovat volný a spravedlivý obchod, z něhož musí plynout prospěch co nejširší části společnosti v našich zemích;
 - hlavním účelem obchodování je zvýšit kvalitu života občanů prostřednictvím podpory zaměstnanosti a vytváření udržitelného hospodářského růstu;
 - Kanada a Evropská unie a její členské státy uznávají význam práva na regulaci ve veřejném zájmu a toto právo v dohodě zohlednily;
 - hospodářská činnost se musí řídit jasnými a transparentními pravidly definovanými veřejnými orgány.
- d) Evropská unie a její členské státy a Kanada tedy budou nadále schopny dosahovat legitimních cílů veřejné politiky, které vymezují jejich demokratické instituce v oblastech, jako je veřejné zdraví, sociální služby, veřejné vzdělávání, bezpečnost, životní prostředí, veřejná mravnost, soukromí a ochrana údajů a podpora a ochrana kulturní rozmanitosti. V důsledku dohody CETA se také nesníží naše normy a pravidla týkající se bezpečnosti potravin, bezpečnosti výrobků, ochrany spotřebitele, zdraví, životního prostředí nebo ochrany pracovníků. Dovoz zboží, dodavatelé služeb a investoři se musí nadále řídit vnitrostátními požadavky, včetně pravidel a předpisů. Evropská unie a její členské státy a Kanada znovu potvrzují své závazky s ohledem na obezřetnost, které přijaly v mezinárodních dohodách.
- e) Tento nástroj k výkladu dohody CETA poskytuje ve smyslu článku 31 Vídeňské úmluvy o smluvním právu jasnou a jednoznačnou formulaci toho, na čem se Kanada a Evropská unie a její členské státy dohodly v řadě ustanovení této dohody, která byla předmětem veřejné debaty a obav, a stanoví její dohodnutý výklad. Zejména se jedná o dopad dohody CETA na schopnost vlád provádět regulaci ve veřejném zájmu, jakož i o ustanovení o ochraně investic a řešení sporů, o udržitelném rozvoji, pracovních právech a ochraně životního prostředí.

2. Právo regulace

Dohoda CETA zachovává schopnost Evropské unie a jejích členských států a Kanady přijímat a uplatňovat vlastní právní předpisy a pravidla regulující hospodářskou činnost ve veřejném zájmu, dosahovat legitimních cílů veřejné politiky v oblastech, jako je ochrana a podpora veřejného zdraví, sociální služby, veřejné vzdělávání, bezpečnost, životní prostředí, veřejná mravnost, sociální ochrana nebo ochrana spotřebitele, soukromí a ochrana údajů a podpora a ochrana kulturní rozmanitosti.

3. Spolupráce v oblasti právních předpisů

Dohoda CETA poskytuje Kanadě a Evropské unii a jejím členským státům platformu, která usnadní spolupráci mezi jejich regulačními orgány s cílem zvýšit kvalitu regulace a účinněji využívat administrativní zdroje. Tato spolupráce bude dobrovolná: regulační orgány mohou dobrovolně spolupracovat, ale nemají povinnost tak činit ani uskutečňovat výsledky své spolupráce.

4. Veřejné služby

- a) Evropská unie a její členské státy a Kanada potvrzují a uznávají právo vlád poskytovat veřejné služby na všech úrovních a podporovat poskytování služeb, které považují za veřejné služby, například v oblastech, jako je veřejné zdraví a vzdělávání, sociální služby a bydlení a také shromažďování, úprava a rozvod vody.
- b) Dohoda CETA nebrání vládám v tom, aby vymezily a regulovaly poskytování těchto služeb ve veřejném zájmu. Dohoda nebude od vlád požadovat, aby privatizovaly jakoukoli službu, ani jim nebude bránit v tom, aby rozšiřovaly škálu služeb, které poskytují veřejnosti.
- c) Nebude rovněž vládám bránit v tom, aby poskytovaly veřejné služby, které dříve zajišťovali soukromí poskytovatelé, ani v tom, aby opět převzaly veřejnou kontrolu nad službami, které se dříve rozhodly privatizovat. Z dohody CETA nevyplývá, že by se zadáním zakázky na veřejnou službu soukromému poskytovateli tato služba nevratně stala součástí komerčního sektoru.

5. Sociální zabezpečení nebo pojištění

Kanada a Evropská unie a její členské státy mohou provádět regulaci poskytování veřejných služeb, jako je sociální zabezpečení a pojištění ve veřejném zájmu. Evropská unie a její členské státy a Kanada potvrzují, že povinné systémy sociálního zabezpečení a pojištění jsou z dohody podle čl. 13.2 odst. 5 vyňaty nebo se na ně nevztahují povinnosti stanovené v dohodě v oblasti liberalizace na základě výhrad, které Evropská unie a její členské státy a Kanada vznesly v souvislosti se sociálními a zdravotními službami.

6. Ochrana investic

- a) Dohoda CETA obsahuje moderní pravidla týkající se investic, která zachovávají právo vlád provádět regulaci ve veřejném zájmu, a to i v případech, kdy má tato regulace dopad na zahraniční investice, a zároveň zajišťovat vysokou míru ochrany investic a spravedlivé a transparentní řešení sporů. Na základě této dohody se zahraničním investorům nedostane příznivějšího zacházení než investorům domácím. Dohoda CETA neupřednostňuje využívání systému soudů pro investice zřízeného dohodou. Investoři si namísto toho mohou zvolit využívání dostupných postupů u vnitrostátních soudů.
- b) Dohoda CETA ujasňuje, že vlády mohou měnit své zákony bez ohledu na to, zda to bude mít nepříznivý dopad na investice nebo očekávání investora, pokud jde o zisk. Kromě toho CETA vyjasňuje, že jakákoli náhrada škod investora bude založena na objektivním rozhodnutí tribunálu a nebude vyšší než ztráta, kterou investor utrpěl.
- c) Dohoda CETA obsahuje jasně vymezené normy ochrany investic, které se týkají mimo jiné spravedlivého a rovného zacházení a vyvlastňování, a stanoví jasné pokyny pro účely řešení sporů u tribunálů, pokud jde o to, jak by tyto normy měly být uplatňovány.
- d) Podle požadavků dohody mohou podniky využívat jejich výhod za podmínky, že mají skutečnou ekonomickou vazbu na hospodářství Kanady nebo Evropské unie, a pravidla dohody brání tomu, aby proti Kanadě nebo Evropské unii a jejím členským státům vznášely žaloby tzv. krycí společnosti zřízené v Kanadě nebo Evropské unii investory ze třetích zemí. Evropská unie a Kanada jsou odhodlány provádět pravidelný přezkum povinnosti poskytovat spravedlivé a rovné zacházení s cílem zajistit, že toto pravidlo odpovídá jejich záměrům (definovaným mimo jiné v tomto prohlášení) a že nebude vykládáno širěji, než měly v úmyslu.
- e) Aby bylo zajištěno, že tribunály se budou za všech okolností řídit záměrem stran vymezeným v dohodě, obsahuje dohoda CETA ustanovení, která umožňují stranám vydávat závazné poznámky k výkladu. Kanada a Evropská unie a její členské státy jsou odhodlány využívat tato ustanovení k předcházení případnému nesprávnému výkladu dohody ze strany tribunálů a k jeho nápravě.
- f) Dohoda CETA se jednoznačně odklání od tradičního přístupu k řešení investičních sporů a zřizuje nezávislé, nestranné a stále tribunály pro investice, které vycházející ze zásad veřejných soudních systémů v Evropské unii a jejích členských státech a Kanadě a mezinárodních soudů, jako je Mezinárodní soudní dvůr či Evropský soud pro lidská práva. Členové těchto tribunálů tedy musí mít kvalifikaci požadovanou v jejich zemi ke jmenování do soudní funkce a jsou jmenováni Evropskou unií a Kanadou na stanovené funkční období. O věcech rozhodují tři náhodně

vybraní členové. Na tyto osoby se vztahují přísná etická pravidla, která zajišťují jejich nezávislost a nestrannost a brání střetu zájmů, podjatosti nebo vzniku dojmu podjatosti. Evropská unie a její členské státy a Kanada se dohodly na okamžitém zahájení další práce na kodexu chování s cílem dále zajistit nestrannost členů tribunálů, na metodách a úrovni jejich odměňování a na postupu jejich výběru. Společným cílem je dokončit tuto práci dnem vstupu dohody CETA v platnost.

- g) CETA je první dohodou, která obsahuje odvolací mechanismus, jenž umožní nápravu pochybení a zajistí soudržnost rozhodnutí tribunálu v prvním stupni.
- h) Kanada a Evropská unie a její členské státy jsou pevně rozhodnuty sledovat fungování všech těchto investičních pravidel, zavčas řešit jakékoli případné nedostatky a v průběhu času neustále hledat možnosti zlepšení jejich fungování.
- i) Dohoda CETA proto představuje významnou a radikální změnu v pravidlech a řešení sporů v oblasti investic. Poskytuje základ pro mnohostranné úsilí zaměřené na další rozpracování tohoto nového přístupu k řešení investičních sporů a vytvoření mnohostranného soudu pro investice. EU a Kanada neprodleně učiní vše pro vytvoření mnohostranného soudu pro investice. Měl by být zřízen, jakmile bude dosaženo minimálního kritického množství účastníků, a měl by okamžitě nahradit dvoustranné systémy, jako je systém stanovený v dohodě CETA, a měl by být zcela otevřen přistoupení kterékoli země, jež se hlásí k zásadám, z nichž soud vychází.

7. Obchod a udržitelný rozvoj

- a) Dohoda CETA opětovně potvrzuje dlouhodobou angažovanost Kanady a Evropské unie a jejich členských států, pokud jde o udržitelný rozvoj, a jejím záměrem je podporovat přispění obchodu k tomuto cíli.
- b) Z tohoto důvodu dohoda zahrnuje komplexní a závazná ustanovení o ochraně práv pracovníků a životního prostředí. Evropská unie a její členské státy a Kanada přikládají prioritní význam zajištění toho, aby dohoda CETA přinesla v těchto oblastech hmatatelné výsledky a aby z ní plynul pro pracovníky i pro životní prostředí co nejvyšší prospěch.

8. Ochrana pracovníků

- a) Kanada a Evropská unie a její členské státy se na základě dohody CETA zavázaly ke zlepšování svých právních předpisů a politik s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany pracovníků. V dohodě CETA je stanoveno, že strany nemohou oslabit své pracovněprávní předpisy v zájmu podpory obchodu nebo přilákání investic, a v případě jakéhokoli porušení tohoto závazku mohou vlády taková porušení řešit bez ohledu na to, zda negativně ovlivňují investice nebo očekávání zisku ze strany investora. Dohoda CETA nemění právo pracovníků na vyjednávání, uzavírání a prosazování kolektivních smluv a pořádání kolektivních akcí.
- b) Dohodou CETA se Evropská unie a její členské státy a Kanada zavazují ratifikovat a účinně provádět základní úmluvy Mezinárodní organizace práce (MOP). Kanada již ratifikovala sedm z těchto základních úmluv a zahájila proces ratifikace poslední zbývající úmluvy (*Úmluva č. 98 o právu organizovat se a kolektivně vyjednávat z roku 1949*).
- c) Dohoda CETA rovněž vytváří pro Kanadu a Evropskou unii a její členské státy rámec pro spolupráci ohledně pracovních otázek společného zájmu souvisejících s obchodem. Tento rámec je založen mimo jiné na zapojení Mezinárodní organizace práce a na soustavném dialogu s občanskou společností a jeho cílem je zajistit, aby dohoda podporovala obchod způsobem, který je přínosný pro pracovníky a příznivý pro opatření na ochranu pracovníků.

9. Ochrana životního prostředí

- a) Dohoda CETA zavazuje Evropskou unii a její členské státy a Kanadu k tomu, aby stanovily a podporovaly vysokou úroveň ochrany životního prostředí a usilovaly o průběžné zdokonalování právních předpisů a politik v této oblasti a s nimi související úrovně ochrany.

- b) V dohodě CETA je výslovně uznáno právo Kanady a Evropské unie a jejích členských států stanovovat si vlastní priority v oblasti životního prostředí, určovat svou úroveň ochrany životního prostředí a přijímat nebo odpovídajícím způsobem měnit své příslušné právní předpisy a politiky, a to v souladu se svými mezinárodními závazky, včetně závazků podle mnohostranných dohod o životním prostředí. Zároveň se Evropská unie a její členské státy a Kanada v rámci dohody CETA zavázaly, že nebudou snižovat úroveň ochrany životního prostředí v zájmu podpory obchodu a investic, a v případě jakéhokoli porušení tohoto závazku mohou vlády taková porušení řešit bez ohledu na to, zda negativně ovlivňují investice nebo očekávání zisku ze strany investora.
- c) V dohodě jsou zahrnuty také závazky na podporu udržitelného obhospodařování lesů, řízení rybolovu a akvakultury. Obsahuje rovněž závazky, podle nichž budou strany spolupracovat na otázkách společného zájmu v oblasti životního prostředí, které se týkají obchodu, jako je například změna klimatu, přičemž v tomto ohledu budou Evropská unie a její členské státy a Kanada sdílet významnou odpovědnost za provádění Pařížské dohody.

10. Přezkum a konzultace zúčastněných stran

- a) Závazky týkající se vztahu obchodu k udržitelnému rozvoji, k práci a k životnímu prostředí podléhají specifickým závazným mechanismům posuzování a přezkumu. Kanada a Evropská unie a její členské státy jsou plně odhodlány tyto mechanismy po celou dobu platnosti dohody efektivně využívat. Kromě toho jsou pevně rozhodnuty zahájit včasný přezkum těchto ustanovení, mimo jiné pokud jde o skutečnou vymahatelnost ustanovení dohody, která se týkají vztahu obchodu k práci a životnímu prostředí.
- b) Při podpoře účinného provádění dohody CETA hrají klíčovou roli zúčastněné strany, včetně zaměstnavatelů, odborů, pracovních a obchodních organizací a ekologických skupin. Evropská unie a její členské státy a Kanada se zavazují pravidelně konzultovat zúčastněné strany za účelem hodnocení provádění dohody. Podporují jejich aktivní zapojení, mimo jiné prostřednictvím vytvoření Fóra občanské společnosti podle dohody CETA.

11. Voda

Dohoda CETA nestanoví povinnost Kanady nebo Evropské unie a jejích členských států povolit komerční využití vody proti jejich vůli. Dohoda zachovává v plném rozsahu jejich možnost rozhodovat o tom, jak využívat a chránit vodní zdroje. Kromě toho nebude dohoda CETA bránit zrušení případného rozhodnutí o povolení komerčního využívání vody.

12. Veřejné zakázky

Dohoda CETA nadále umožňuje zadavatelům v Evropské unii a jejích členských státech a v Kanadě, aby v souladu se svými příslušnými právními předpisy v zadávacím řízení využívali kritéria týkající se životního prostředí, sociální oblasti a práce, jako je například povinnost splnit a dodržovat kolektivní smlouvy. Kanada a Evropská unie a její členské státy budou mít možnost uplatňovat tato kritéria v rámci zadávání zakázek způsobem, který není diskriminační a nepředstavuje zbytečnou překážku bránící mezinárodnímu obchodu. Tuto možnost budou mít nadále i na základě dohody CETA.

13. Výhody pro malé a střední podniky

Dohoda CETA stanoví rovněž výhody pro malé a střední podniky, pro něž je snaha o splnění požadavků zákazníků na cenu neustálou výzvou. Dohoda CETA bude tuto otázku řešit tímto způsobem: umožní, aby byly v podstatě veškeré konečné výrobky vyvázeny bezcelně; sníží dobu zpracování na hranici a učiní pohyb zboží levnějším, rychlejším, předvídatelnějším a efektivnějším; sníží regulační překážky, zejména poskytne možnost nechat provést zkoušku jejich výrobků a získat pro ně osvědčení podle kanadských norem v rámci EU a naopak; usnadní pohyb poskytovatelů služeb, jako jsou smluvní dodavatelé, nezávislí odborníci a osoby na krátkodobé obchodní návštěvě, aby se mohly malé a střední podniky snáze setkávat s klienty a nabízet poprodejní služby; a významně rozšíří přístup k veřejným zakázkám pro malé a střední podniky na ústřední, nižší než ústřední a místní úrovni státní správy. Malí zemědělci budou rovněž využívat výhod plynoucích ze snazšího přístupu na trhy a lepších příležitostí k prodeji, mimo jiné i produktů vysoké jakosti.

14. Preference pro původní obyvatele Kanady

Kanada do dohody CETA zahrнула výjimky a odchylky, které jí zajišťují možnost přijímat opatření na zachování práv a preferencí pro původní obyvatele. Kanada je odhodlána aktivně spolupracovat s partnery z řad původních obyvatel, aby se zajistilo, že průběžné provádění dohody CETA bude zohledňovat jejich zájmy.

Srovnávací tabulka – společný nástroj k výkladu s odkazy na dohodu CETA

Tato tabulka má sloužit jako pomůcka při výkladu dohody CETA: prohlášení o záměru smluvních stran obsažené v tomto nástroji uvádí v souvislost s příslušnými ustanoveními dohody CETA. Níže uvedený seznam odkazů by měl být co nejuplněnější, není však vyčerpávající.

Bod společného nástroje k výkladu	Odkaz na dohodu CETA
1. Preambule	
bod 1 písm. c) a d)	preambule dohody CETA, článek 5.4, čl. 6.1 odst. 5, čl. 21.2 odst. 1 a 2, články 22.1, 23.3, 23.4, 24.3, 24.4, 24.5 a 28.3
2. Právo regulovat	preambule dohody CETA, článek 5.4, čl. 6.1 odst. 5, článek 8.9, příloha 8-A, čl. 21.2 odst. 1 a 2, články 22.1, 23.3, 23.4, 24.3, 24.4, 24.5 a 28.3
3. Spolupráce v oblasti regulace	čl. 21.2 odst. 6
4. Veřejné služby	čl. 8.2 odst. 2 písm. b), články 8.9 a 8.15, čl. 9.2 odst. 2 písm. a), b), f) a g), článek 9.7, čl. 13.2 odst. 5, články 13.10, 13.16, 13.17, 28.3, příloha I Výhrady a příloha II Výhrady
5. Sociální zabezpečení nebo pojištění	čl. 13.2 odst. 5, články 13.10 a Art. 28.3, příloha I Výhrady a příloha II Výhrady
6. Ochrana investic	
bod 6 písm. a)	preambule, čl. 8.2 odst. 2 písm. b), články 8.36, 8.6, 8.9, příloha 8-A, čl. 8.22 odst. 1 písm. f) a g) a čl. 28.3
bod 6 písm. b)	čl. 8.9 odst. 1, článek 8.12, příloha 8-A a čl. 8.39 odst. 3
bod 6 písm. c)	články 8.9, 8.10, 8.11, 8.12 a příloha 8-A
bod 6 písm. d)	Článek 81 a čl. 8.18 odst. 3
bod 6 písm. e)	čl. 8.31 odst. 3
bod 6 písm. f)	články 8.27, 8.28, 8.30 a 8.44
bod 6 písm. g)	Článek 828
bod 6 písm. h)	čl. 8.31 odst. 3 a čl. 8.44 odst. 3
bod 6 písm. i)	Článek 829
bod 7 písm. b) Obchod a udržitelný rozvoj	čl. 22.1, kapitoly 23 a 24
8. Ochrana pracovníků	
bod 8 písm. a)	Článek 232, čl. 23.3 odst. 1, čl. 23.4 odst. 2 a 3

Bod společného nástroje k výkladu	Odkaz na dohodu CETA
bod 8 písm. b)	čl. 23.3 odst. 4
bod 8 písm. c)	články 23.7 a 23.8
9. Ochrana životního prostředí	
bod 9 písm. a)	Článek 243
bod 9 písm. b)	články 24.3 a 24.5
bod 9 písm. c)	články 24.10, 24.11 a 24.12
10. Přezkum a konzultace zúčastněných stran	
bod 10 písm. a)	čl. 22.3 odst. 3, články 22.4, 23.8, 23.9, 23.10 a 23.11
bod 10 písm. b)	čl. 22.1 odst. 3, čl. 22.4 odst. 3 a 4, článek 23.6, čl. 23.8 odst. 4, články 24.13, 24.14, 24.15, 24.16 a 24.7
11. Voda	Článek 19
12. Veřejné zakázky	čl. 19.9 odst. 6 a čl. 19.3 odst. 2
13. Výhody pro malé a střední podniky	příloha 2-A, kapitoly 4, 6 a 19, kapitola 20 – pododdíl C
14. Preference pro původní obyvatele Kanady	čl. 12.2 odst. 2 a příslušné výhrady Kanady